

До Председателя на научно жури:

Проф. дсн Вал. Златанова

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Нено Димов – ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“, АУ
Пловдив, СУ

член на научно жури по обявен конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ по научна област 5. „Обществени науки“, професионално направление 3.1.Социология, антропология и науки за културата, обявен от Института за изследване на обществата и знанието при БАН, „Държ. Вестник“ бр. 108 от 30.12. 2014г.

По обявения конкурс са подадени документи и е допуснат за участие един кандидат: **доц. доктор на социологическите науки АННА ИВАНОВА МАНТАРОВА**

1. Обща характеристика на представените документи по конкурса и кариерен профил на кандидата

Със заповед № РД 09-85 от 27.02.2015г. на Директора на Института за изследване на обществата и знанието (ИИОЗ) при БАН – проф. дсн Румяна Стоилова съм включен в състава на научно жури (външен член) за провеждане на конкурс по заемане на академична длъжност „професор“, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, специалност 05.11.01. Социология, обявен от секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“ при ИИОЗ. В обявения конкурс участва един кандидат – доц. Анна Иванова Мантарова, доктор на социологическите науки, от секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“ на ИИОЗ.

От представените документи (на хартиен и електронен носител) се установява, че кандидатът отговаря напълно на изискванията разписани в чл. 29 на ЗРАС за участие в конкурса – има придобита научна степен „доктор“ (1986 г.), присъдена научна степен „доктор на науките“ (2014 г.) за изследването на тема: «Екологични рискове в трансформиращото се общество», заема длъжността „доцент“ (старши научен сътрудник) в секция „Глобално и регионално развитие“ в Института по социология на БАН от 2001 г., а след това в секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“ на ИИОЗ (повече от 10 години). Към

документите е представен монографичен труд и научни публикации, които са в съответствие с научната област и професионалното направление на обявения конкурс.

Доц. дсн Анна Мантарова е утвърден и признат в чужбина специалист-изследовател, доказано с цитирания от чуждестранни автори, автор и съставител на актуални интегрални по съдържание изследвания, покани за рецензии, за водене на лекционни курсове в университети, участия в международни изследователски проекти. Избирана е за ръководител на секция в Института по социология при БАН, а от 2008 г. е научен секретар на института, а след това на правоприемника му - ИИОЗ. В периода 2012-2014 е избрана за помощник-директор по научното израстване на кадрите в ИИОЗ, а от 2014 – отново за научен секретар.

В конкурса за „професор“ доц. дсн Анна Мантарова участва с една монография, 7 студии, 12 статии и 16 публикувани научни доклади, повечето от които (11) в чуждестранни сборници. Автор и съставител е на 9 научни сборника и 17 публикации в чужбина. Доц. дсн Анна Мантарова е представила списък на цитирания на нейни трудове – над 40, като 1/3 са от чуждестранни автори. Участвала е в 23 изследователски проекта с външно финансиране, след придобиване на академичната длъжност „доцент“. Научен ръководител е на един успешно защитил докторант и на още двама, на които срока на докторантурата не е завършил. Като университетски преподавател във ВТУ и ЛТУ е научен ръководител на успешно разработени и защитени дипломни работи от магистри.

Доц. дсн Анна Мантарова завършва образователната степен магистър по социология през 1981 г. в СУ „Св. Кл. Охридски“. От 1982 до 1985 г. е редовен докторант в Института по социология при БАН, секция „Социология на управлението“. Успешно защитава докторската си дисертация на тема „Теоретико-методологически предпоставки на социологическото изследване на социалните отклонения“. Продължава научната си кариера като през 1987 г. е избрана за научен сътрудник. През 2001 г. и е присъдено научното звание (длъжност) „доцент“. Преподавала е „Социология“ във ВТУ и ЛТУ и разработва учебни програми за ОКС „магистър“. Подготвя програми за кариерното развитие на младите специалисти и докторанти в ИИОЗ. Доц. А. Мантарова е авторитетен, високателен и уважаван преподавател.

2. Оценка на дейността на кандидата

2.1. Научна дейност. Основните научни интереси на доц. дсн А. Мантарова са в областта на социалните рискове и по-специално рискове на трансформацията, екологичната култура и екологичните рискове, устойчивото развитие. Специално внимание в изследванията си отделя на триадата образование – култура – управление и трансформациите, извършени в обществото след 1990 г. Извършва оригинални социологически проучвания. Обобщенията и научните приноси, до които достига и ясно дефинира, се съдържат в двете ѝ дисертации. В трудовете на доц. Мантарова се открояват две важни насоки – природно-социална актуалност на изследванията и целенасочена приложност на резултатите. В първата област на публикациите се откроява оригиналната монография **„Екологични проблеми и устойчиво развитие“**. В нея е обоснована и защитена логично необходимостта от използване на интегрален (природно-социален) подход при ограничаване влиянието на екологичните рискове в хода на общественото развитие. Въпреки членството на България в ЕС, екологичните рискове нарастват и са непредвидими с последиците си за човека. И много важен извод: „...управленските решения и действия, е нужно да са съобразени с конкретните социални условия, в които съществуват екологичните рискове – обстоятелство, което прави непреходна актуалността на конкретните теоретични и емпирични изследвания“¹. В монографията на А. Мантарова се предлага една нова реалност на социално-природна организация и управление на националното пространство. Останалите публикации, посочени в списъка за участие в конкурса са посветени на актуални проблеми – престъпността, домашното насилие, образованието и проекциите на екологичната култура, икономическа криза и престъпност, етнически измерения на престъпността, екологичните рискове. Резултатите от научните изследвания на доц. Мантарова се съдържат в двете ѝ дисертации и публикуваната монография. Научните приноси в трудовете на кандидата за професор са:

➤ Установен е генезисът и динамиката на престъпността в обществото в периода на макросоциална трансформация, проявлението и особеностите и зависимостите на феномена „масова престъпност“. Установени и оценени са зависимостите между икономическите, социалните, политическите, функционалните и институционалните ефекти върху развитието и управлението на обществото;

¹ Вж. А. Мантарова, 2015, Екологични рискове и устойчиво развитие, изд. „Авангард-прима“, С., с. 5

- Разкрита е взаимосвързаността между външните фактори и вътрешната среда при проявлението и развитието на престъпността в България и дефицитите в дейността на правоохранителните органи при нейното ограничаване;
- С важно приложно значение са резултатите от сравнителното изследване за етническите аспекти и специфики на престъпността при различните етноси в България и Македония;
- Обоснован е авторски модел за генерирането и възпроизводството на екологичните рискове и е разработена методика за тяхното социологическо изследване. Предложени са допълнителни индикатори за характеризиране на екологичните рискове;
- А. Мантарова предлага иновативен модел на екологичната култура, който е особено полезен с оглед на управлението на екологичните рискове. Той е операционализиран и е създадена система от индикатори за установяване на състоянието и динамиката на екологичната култура и нейните социалногрупови диференциации и факторни зависимости. Моделът може да се адаптира за проучвания и сред различни социалнодемографски и професионални групи /монография/;
- Изведените зависимости и индикатори са приложени при конкретно проучване, за разкриване на връзките между екологичните рискове и икономическите интереси на социалните субекти и проявлението на социалните неравенства. Всички емпирични социологически изследвания и теоретични анализи и обобщения са дело на доц. дсн А. Мантарова.

2.2. Преподавателска дейност

Доц. дсн А. Мантарова е избирана за гост-преподавател във ВТУ, ЛТУ и Славянския университет. Разработва успешно учебни програми по „Социология“ в ОКС „магистър“. Ръководи дипломанти.

2.3. Организационно-управленска дейност

Доц. дсн А. Мантарова притежава висока организационно-управленска култура. Избрана е за ръководител на секция, за научен секретар на ИИОЗ и помощник-директор за кариерно развитие.

Заключение: На основание на извършения анализ и оценка на научно-изследователската, учебно-преподавателската и организационната дейност на доц. дсн Анна Мантарова **оценявам положително** нейната работа. Убеден съм, че тя превишава изискванията на чл. 29 от ЗРАС за заемане на академичната длъжност „професор“. Предлагам на научното жури да гласува **положително за заемане на академичната длъжност „професор“ от доц. дсн Анна Мантарова**, в научна специалност Социология, по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата” по конкурса обявен от ИИЗО.

30.04.2015 г.

София

Член на научното жури:

(Проф. д-р Нено Димов)